

Väljaandja:	Keskonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	13.04.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2015
Avaldamismärge:	RT I, 10.04.2013, 1

Biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded

Vastu võetud 08.04.2013 nr 7

Määrus kehtestatakse [jäätmeseaduse](#) § 2¹ lõike 2 ja § 29 lõike 4 punkti 5 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse nõuded käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevatest jäätmetest aeroobse käitlemise teel komposti tootmisele ning komposti ohutus- ja kvaliteedinäitajad, lähtudes kriteeriumidest, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed.

(2) Komposti tootja võib komposti tootena turule lasta, kui kompost vastab käesoleva määruse nõuetele.

(3) Määrust ei kohaldata kodumajapidamistele, kus tekkinud biolagunevad jäätmed kompostitakse oma kinnistul ja kasutatakse omatarbeks.

(4) Määrust ei kohaldata segaolmejäätmete mehaanilis-bioloogilisele töötlemisele ja selle töötamise käigus saadud materjalile.

§ 2. Mõisted

Määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

1) kompost on väetusainerohke huumusetaoline materjal, mis on toodetud käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevatest jäätmetest ja vastab käesoleva määruse nõuetele;

2) kompostimine on kontrollitud tingimustes kulgev aeroobne eksotermiline bioloogiline lagundamisprotsess, milles orgaaniline aine laguneb bakterite ja seente ning muude organismide elutegevuse toimel homogeenseks huumusrikkaks materjaliks;

3) komposti tootja on jäätmekäitlusettevõtja, kelle eesmärk on biolagunevatest jäätmetest komposti valmistamine, järgides käesoleva määruse nõudeid;

4) käitluskoht on jäätmekäitluskoht, mis on mõeldud biolagunevate jäätmete käitlemiseks. Käitluskoht koosneb biolagunevate jäätmete ladustusosalast, kompostimisosalast ja komposti järelvalmimisosalast;

5) loomsed kõrvalsaadused on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete terviseeeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus 1774/2002/EÜ (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33) artiklis 9 sätestatud 2. kategooria ja artiklis 10 sätestatud 3. kategooria materjal, mis sisaldab loomseid kõrvalsaadusi;

6) mehaanilis-bioloogiline töötlemine on protsess, milles sortimata segajäätmed töödeldakse mehaaniliselt (näiteks sõelumise ja peenestamise teel) ja bioloogiliselt;

7) nõrgvesi on igasugune kompostitavast materjalist nõrguv vedelik, mis jääb käitluskohta või voolab käitluskohast välja;

8) võõrised on kompostis sisalduv mullale mitteomane biolagunematu materjal (näiteks klaas, metall, plast vms).

§ 3. Biolagunevate jäätmete sortimine

(1) Biolagunevatest jäätmetest komposti valmistamiseks tuleb käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevad jäätmed sortida tekkekohas ja kogumisel vältida nende segunemist muude jäätmetega.

(2) Tekkekohas sorditud ja liigiti kogutud biolagunevaid jäätmeid võib järelsortida, kui kompostimisele suunatavad jäätmed sisaldavad muid jäätmeid kui neid, mis on nimetatud käesoleva määruse lisas 1.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud järelsortimise kohta peetakse eraldi arvestust ja dokumenteeritakse järgmised andmed:

1) jäätmed üleandnud ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilisest isikust ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilise isiku nimi ja aadress;

2) väljasorditud jäätmete kirjeldus, sealhulgas jäätmeliigi koodinumber ja nimetus vastavalt Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrusele nr 102 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu”;

3) väljasorditud jäätmete kogus tonnides;

4) jäätmekäitleja, kellele väljasorditud jäätmed üle anti, nimi, aadress, registrikood.

§ 4. Biolagunevate jäätmete vastuvõtmine käitluskohta

(1) Käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevad jäätmed võetakse vastu käitluskohta ladustusalale, kus vajaduse korral teostatakse järelsordimine ja purustamine.

26.10.2023 15:15

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „käesoleva“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

(2) Käitluskohta kompostimisalale võetakse vastu vaid käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevaid jäätmeid. Vältima peab kompostimisalale vastu võetud jäätmete segunemist muude jäätmete, ainete ja materjalidega.

(3) Komposti tootja kontrollib igat saadetist visuaalselt. Kui saadeti sisaldab muid jäätmeid kui neid, mis on nimetatud käesoleva määruse lisas 1, võib ta keelduda saadetise käitluskohta vastuvõtmisest. Jäätmete vastuvõtmisest keeldumise kohta annab komposti tootja jäätmeid üle anda soovinud isikule kirjaliku dokumendi. Dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) jäätmete vastuvõtmisest keeldumise kuupäev ja kellaaeg;
- 2) jäätmete kirjeldus, sealhulgas jäätmeliigi koodinumber ja nimetus;
- 3) jäätmeid üle anda soovinud ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilisest isikust ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilise isiku nimi ja aadress;
- 4) veovahendi registreerimisnumber;
- 5) komposti tootja nimi, aadress, registrikood;
- 6) dokumendi välja andnud isiku nimi, ametikoht ja allkiri.

(4) Käitluskohta vastu võetud jäätmete iga saadetise kohta annab komposti tootja jäätmed üleandnud isikule kirjaliku dokumendi. Dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) jäätmete vastuvõtmise kuupäev ja kellaaeg;
- 2) jäätmete kirjeldus, sealhulgas jäätmeliigi koodinumber ja nimetus;
- 3) jäätmete kogus tonnides;
- 4) jäätmed üleandnud ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilisest isikust ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilise isiku nimi ja aadress;
- 5) veovahendi registreerimisnumber;
- 6) jäätmetekitaja (jäätmed tekitanud ettevõtja või füüsilisest isikust ettevõtja nimi, aadress, registrikood või füüsilise isiku nimi, kes on ise jäätmed käitluskohta toonud või kelle korraldusel on need toodud, muul juhul omavalitsusüksuse või korraldatud olmejäätmeveo piirkonna nimetus, kust jäätmed on kogutud);
- 7) komposti tootja nimi, aadress, registrikood;
- 8) dokumendi välja andnud füüsilise isiku nimi, ametikoht ja allkiri.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud dokumendid vormistatakse kahes eksemplaris, millest üks antakse jäätmeid üleandnud või jäätmeid üle anda soovinud isikule ja teine eksemplar säilitatakse komposti tootja käitluskohtas. Dokumentidega on õigus tutvuda sertifitseerimisasutusel, jäätmeloa või keskkonnaprobleemide lahendamiseks loal, Keskkonnainspektsioonil ja kohaliku omavalitsuse üksusel või asutusel keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud korras.

26.10.2023 15:15

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „käesoleva“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

(6) Käitluskohta vastu võetud jäätmeid hoitakse võimalusel eraldi jäätmeliikide kaupa, et oleks võimalik reguleerida kompostimisele suunatava materjali liigilist koostist.

(7) Käitluskohtas peetakse pidevat arvestust vastu võetud jäätmete ajutise ladustamise ja otse kompostimise suunatud materjali kohta, sealhulgas ajutiselt eraldi ladustatud jäätmekoguste liigilise koostise ja saabumisaaja kohta.

§ 5. Biolagunevate jäätmete käitluskohta nõuded

(1) Käesoleva määruse lisas 1 nimetatud biolagunevate jäätmete kompostimisel peab käitluskoht olema:

- 1) ümbristatud taraga;
- 2) varustatud valveseadmetega või ööpäevaringse valvuga;
- 3) vettpidava pinnakattega;
- 4) nõrgvee ja sademevee kogumise süsteemiga.

(2) Nõrgvesi ja jäätmetega kokkupuutunud sademevesi kogutakse ja vajadusel puhastatakse. Suublasse juhitud nõrgvesi peab vastama veeseaduse § 24 alusel kehtestatud nõuetele.

(3) Arvulise normi piiresse jääva või arvulise normiga reguleerimata keskkonnanahäiringu, nagu seda on hais, tolm, müra, aerosoolid, jäätmete tuulekanne, lindude, näriliste ja putukate kogunemine, vähendamiseks ja võimaluse korral vältimiseks tuleb rakendada asjakohaseid meetmeid.

(4) Et vältida kompostitava materjali saastumist, tuleb käitluskoht hoida võimalikult puhtana ja regulaarselt puhastada nõrgvee ja sademevee kogumise süsteemi.

(5) Käitluskohas tuleb rakendada meetmeid põlengu vältimiseks ja kustutamiseks.

§ 6. Nõuded biolagunevate jäätmete kompostimisele

(1) Komposti tootja peab tagama toimiva kompostimise protsessi.

(2) Kompostitava materjali viibeaeg peab sõltuvalt temperatuurist olema:

- 1) kompostimisel avatud aunades temperatuuril ≥ 55 °C vähemalt 10 ööpäeva;
- 2) kompostimisel avatud aunades temperatuuril ≥ 65 °C vähemalt 3 ööpäeva;
- 3) kompostimisel kinnises reaktoris või välitingimustest eraldatud süsteemis temperatuuril ≥ 60 °C vähemalt 3 ööpäeva.

(3) Aunades kompostimisel tuleb kompostitav materjal regulaarselt mehaaniliselt läbi segada või lisada aunadesse gaasivahetuse kanalid, et tagada nõuetekohane protsess kogu materjali ulatuses.

(4) Kui kompostitav materjal sisaldab lisas 1 nimetatud loomseteks kõrvalsaadusteks klassifitseeritud jäätmeid, tuleb see kompostida asjakohases kompostimisrajatises, mida on tunnustatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus 1774/2002/EÜ (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33) artikli 24 kohaselt ja, mis vastab komisjoni määruse 142/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust 1069/2009/EÜ, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ja nõukogu direktiivi 97/78/EÜ seoses teatavate selle direktiivi alusel piiril toimuvast veterinaarkontrollist vabastatud proovide ja näidistega (ELT L 54, 26.2.2011, lk 1–254), artiklis 10 sätestatud nõuetele.

(5) Komposti järevalvimise faasis, mil komposti temperatuur püsib vahemikus 40–50 °C, peab komposti tootja vältima:

- 1) anaeroobsete tingimuste tekkimist, mis võib tuleneda liigniiskusest, materjali tihenunud struktuurist või aunade liigsest suurusest;
- 2) materjali liigset kuivamist;
- 3) tolmu eraldumist materjali käsitsemisel;
- 4) segunemist muude jäätmetega või ainetega ja saastumist, sealhulgas patogeensete mikroobidega;
- 5) seemnete sattumist komposti.

(6) Komposti valmistamisel dokumenteerib komposti tootja järgmise teabe:

- 1) kompostimisele suunatud materjal, selle kogus tonnides ning jäätmeliikide koodinumbrid ja nimetused;
- 2) aunades kompostimisel auna mõõtmed: kõrgus, laius ja pikkus;
- 3) kompostimise alguse ja lõpu aeg;
- 4) kompostimisprotsessi käigus mõõdetud temperatuurid ja mõõtmisajad, kasutades kalibreeritud mõõtevahendeid;
- 5) aunades kompostimisel kompostitava materjali segamise ajad;
- 6) kompostimisprotsessis toimunud häired.

(7) Komposti valmistamisel tuleb arvestada, et kompostimiseks kasutatavad biolagunevad jäätmed ei tohi sisaldada ohtlike aineid või aineid, mis biolagunemisel võivad ohtlike aineid tekitada, samuti biotsiide ning aineid, mis võivad jäätmete biolagunemist takistada (nt säilitusained või konservandid).

(8) Komposti ohutus- ja kvaliteedinäitajad on sätestatud käesoleva määruse lisas 2.

§ 7. Nõuded komposti hoiule panemise kohta

(1) Nõuetekohaselt valmistatud komposti võib hoida vaid käitluskohas selleks eraldatud ladustusalal. Vältima peab komposti segunemist muude jäätmetega või ainetega ja saastumist.

(2) Nõuetekohaselt valmistatud komposti hoiule panemisel koostab komposti tootja dokumendi, mis sisaldab järgmiseid andmeid:

- 1) täpne asukoht käitluskohas;
- 2) komposti valmimise aeg ja komposti valmistamiseks kasutatud jäätmeliigid;
- 3) komposti hoiule panemise aeg;
- 4) komposti kogus;
- 5) kasutusotstarve (turule laskmine või omatarbeks kasutamine);
- 6) kompostipartii number.

(3) Hoiule pandud kompost peab olema varustatud ilmastikukindla märgisega, mis sisaldab infot komposti hoiule panemise aja kohta ja kompostipartii numbrit.

(4) Kompostipartii all mõistetakse ühtlaste omadustega valmiskomposti kogust, mis on saadud kas tootmisprotsessi üksikute perioodiliste tsüklite tulemusena, või siis kas pideva või perioodilise tootmisprotsessi saaduste kokkusegamisel või keskmistamisel.

§ 8. Nõuded komposti tootja enesekontrollisüsteemi ja arvestuse pidamise kohta

(1) Komposti tootja peab kohaldama enesekontrollisüsteemi, et tagada käesoleva määruse nõuetekohane komposti tootmine. Komposti tootja enesekontrollisüsteem võib olla jäätmekäitlusettevõtja üldise kvaliteedijuhtimise osa, kui see on vastavuses kvaliteedijuhtimis- või keskkonnajuhtimissüsteemide standarditega.

(2) Enesekontrollisüsteemi kirjeldamiseks koostatakse enesekontrolliplaan, milles märgitakse andmed komposti tootja tegevuse ja tehnoloogilise protsessi kontrollimise abinõude kohta, sealhulgas esitatakse:

- 1) käesoleva määruse §-s 5 sätestatud biolagunevate jäätmete käitluskoha nõuete täitmise kirjeldus;
- 2) käitluskoha ladustusalale vastu võetud biolagunevate jäätmete kontrolli, järelsortimise ja nõuetele vastavate jäätmete käitluskoha kompostimisalale suunamise kirjeldus, kus käsitletakse ka koguste arvestuse pidamist ja dokumenteerimist, sh kompostipartii suuruse määramist;
- 3) kompostimisele suunatud biolagunevate jäätmete muude jäätmete või ainetega segunemise vältimismeetmete kirjeldus;
- 4) komposti tootmise tehnoloogiline skeem ja kirjeldus;
- 5) keskkonnanähtingu, nagu seda on hais, tolm, müra, aerosoolid, jäätmete tuulekanne, lindude, näriliste ja putukate kogunemine, vähendamise ja võimaluse korral vältimise meetmete kirjeldus;
- 6) käitluskoha, sealhulgas nõrgvee ja sademevee kogumise süsteemi puhastamise meetmete kirjeldus;
- 7) ohutus- ja kvaliteedinõuetele vastava komposti pakendamise, märgistamise ja hoiule panemise kirjeldus;
- 8) ohutus- ja kvaliteedinõuetele mittevastava komposti käitlemise kord;
- 9) mõõtevahendite kalibreerimise, kontrolli ja hooldamise kord;
- 10) komposti ohutus- ja kvaliteediprobleemide tekkepõhjuste väljaselgitamise meetmed, et vältida probleemide kordumist;
- 11) klientide esitatud kaebuste lahendamise kord;
- 12) probleemidest teavitamise kord.

(3) Enesekontrolliplaan vormistatakse kirjalikult paberil või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning sellele kirjutavad alla komposti tootva jäätmekäitlusettevõtte juht ning enesekontrollisüsteemi rakendamise ja täitmise eest vastutav(ad) isik(ud) (edaspidi *enesekontrollisüsteemi eest vastutav isik*).

(4) Enesekontrollisüsteemi eest vastutav isik dokumenteerib enesekontrollisüsteemi rakendamise ja täitmise andmed. Enesekontrollisüsteemi rakendamise käigus koostatud protokolle säilitatakse vähemalt viis aastat.

(5) Komposti tootja kontrollib enesekontrolliplaani nõuetele vastavust üks kord aastas ja vajadusel teeb selles muudatused.

(6) Komposti tootja peab jäätmete vastuvõtmise, vastuvõtmisest keeldumise, käitluskoha ladustusalale vastuvõetud jäätmete järelsortimisel väljasorditud jäätmete, käitluskoha kompostimisalale suunatud jäätmete ja käesoleva määruse § 6 lõikes 6 nimetatud komposti valmistamist käsitleva teabe ning komposti turule laskmise algdokumente ja nende alusel koostatud koondandmeid säilitama vähemalt viis aastat.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 4 ja 6 nimetatud dokumentidega on õigus tutvuda sertifitseerimisasutusel, jäätmeloa või keskkonnakompleksloa andjal, Keskkonnainspektsioonil ja kohaliku omavalitsuse üksusel või asutusel keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud korras.

§ 9. Komposti tootjate ühendus ja sertifitseerimisasutus

(1) Komposti tootjad võivad asutada komposti tootjate ühenduse, mille eesmärk on kompostimise korralduse, dokumendi vormide ja menetlustoimingute väljatöötamine ning sellealane liikmete nõustamine.

(2) Kompostimise korralduse kontrolli ning komposti ohutuse ja kvaliteedi hindamist viib läbi sõltumatu sertifitseerimisasutus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sertifitseerimisasutus peab:

- 1) omama komposti sertifitseerimiseks asjaomase hariduse ja kogemusega töötajaid;
- 2) valdama vahendeid sertifitseerimiseks ja katsetulemuste hindamiseks;
- 3) olema sõltumatu, asjatundlik, erapooletu ja mittediskrimineeriv;
- 4) olema komposti sertifitseerimiseks akrediteeritud vastavalt toote nõuetele vastavuse seadusele.

§ 10. Komposti nõuetele vastavuse hindamine

(1) Sertifitseerimisasutus väljastab komposti tootjale sertifikaadi pärast seda, kui sertifitseerimisasutus on veendunud, et kompostimise korraldus ja saadav kompost vastavad käesoleva määruse nõuetele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sertifikaadil on märgitud vähemalt järgmised andmed:

- 1) sertifitseerimisasutuse nimi, registrikood ja aadress;
- 2) komposti tootja nimi, registrikood ja aadress;
- 3) vastavus käesolevas määruses sätestatud nõuetele;
- 4) sertifikaadi väljastamise ja kehtima hakkamise kuupäev.

(3) Käesoleva määruse lisa 2 nimetatud komposti ohutus- ja kvaliteedinäitajate hindamiseks vajalikud katsed ja mõõtmised teeb selleks akrediteeritud labor, järgides selleks asjakohaseid standardeid või nende puudumisel muid usaldusväärseid analüüsimeetodeid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud labor säilitab kompostiproove kaks kuud ja proovide analüüsitulemusi viis aastat.

(5) Sertifitseerimisasutus kontrollib sertifikaadi saanud komposti tootja kompostimise korraldust 1 kord aastas. Komposti ohutuse ja kvaliteedi hindamiseks korraldab sertifitseerimisasutus katsed ja mõõtmised arvestusega, et iga kompostipartii saaks kontrollitud. Probleemide ilmnemisel võib sertifitseerimisasutus kontrollimiste arvu suurendada.

(6) Kui sertifitseerimisasutus on avastanud puudusi kompostimise korralduses, peab komposti tootja need kõrvaldama sertifitseerimisasutuse määratud tähtjaks. Tähtaja möödumisel kontrollib sertifitseerimisasutus kompostimise korraldust uuesti.

(7) Kui sertifitseerimisasutus leiab komposti tootja kompostimise korralduses puudusi ka korduskontrollil, tunnistab sertifitseerimisasutus sertifikaadi kehtetuks. Sertifitseerimisasutus teavitab korduskontrollil avastatud puudustest jäätmeloa või keskkonnakompleksloa andjat ja Keskkonnainspeksiooni viie tööpäeva jooksul.

(8) Komposti tootja peab tagama, et komposti, mis ei vasta käesoleva määruse lisa 2 nimetatud ohutus- ja kvaliteedinõuetele, ei lasta turule ja, et sellisele materjalile rakendatakse jäätmeseadusest tulenevaid jäätmekäitluse nõudeid.

26.10.2023 15:15

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „käesoleva“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

§ 11. Komposti kohta teabe avaldamine

Komposti turule laskmisel märgib komposti tootja komposti pakendile või annab kompostiga kaasa dokumendi, mis sisaldab järgmist:

- 1) komposti tootja nimi, registrikood ja aadress;
- 2) komposti nimetus, mis iseloomustab seda toodet;
- 3) komposti kogus;
- 4) peamiste (vähemalt üle 5% massist) jäätmeliikide koodinumbrid ja nimetused, millest kompost on toodetud;
- 5) kvaliteedinäitajad, mis on nimetatud käesoleva määruse lisa 2 tabelis 2;
- 6) viide käesolevale määrusele;
- 7) sertifikaadi number;
- 8) soovitusel komposti hoidmiseks;
- 9) komposti soovituslik kasutusala ja suhteline kasutatav kogus vastavalt toote omadustele;
- 10) kasutusjuhhis.

§ 12. Komposti muutumine jäätmeteks

Käesoleva määruse nõuetekohaselt toodetud kompost muutub taas jäätmeteks järgmistel juhtudel:

26.10.2023 15:15

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „käesoleva“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

- 1) kompost kõrvaldatakse kasutusest;
- 2) kompost ei vasta ohutus- ja kvaliteedinõuetele ja seda ei ole võimalik taastöödelda;
- 3) enne komposti kasutamist on seda hoitud nii kaua või sellisel viisil, et see ei ole enam kõlblik sihtotstarbeliseks kasutamiseks.

§ 13. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Keit Pentus-Rosimannus
Minister

Rita Annus
Kantsler

[Lisa 1 Biolagunevate jäätmete loend](#)

